

Arie: "De zakjes werden voorgedrukt door een drukkerij in Dordrecht. Ze werden dichtgeplakt met een kwasje en lijm. Dat was altijd een hels karwei, het moest op tijd klaar zijn. Als je weet hoeveel zakjes zaad ik gevuld heb, geen duizenden maar wel een miljoen..."

Arie van der Sijde wordt geboren in 1925. Hij begint al op de jonge leeftijd van dertien jaar met werken bij Vreeken's Zaden. Hij werkt er van 1938 tot 1969. Inmiddels is hij ruim negentig jaar en woont hij met zijn vrouw, met wie hij al 70 jaar getrouwd is, in een zorgcentrum in Dordrecht.

Arie: "Ik was 13 jaar toen ik begon als loopjongen, na de lagere school en net na de brand. Ik noemde mijn baas 'meneer Kees', ik herinner me alle kinderen nog en zoon Ton die in dienst ging en toen overleed. Ik werkte elke dag van zes uur 's ochtends tot zes uur 's avonds. Tussen de middag ging ik anderhalf uur naar huis om warm te eten. Zaterdags werkte ik tot vier uur, ik verdiende 4 gulden 50 in de week. Ik werkte veel samen met Chris Ruigendijk. Het ging goed met de zaak, we hadden agentschappen in heel Nederland en vertegenwoordigers. Ik hielp met het versturen van de zaadboekjes."

Vanaf 1939 pachtte Vreeken's Zaden tuinland in de Wieldrechtse Polder, met de ingang aan de Krabbeweg. "Ik werkte eerst in de tuin op de Krabbeweg, er werkten een stuk of zes mensen. Ik schoffelde, werkte met de schrepel, oogstte; ik moest alle klusjes aanpakken. De ouderen deden het zware werk. Later, in de oorlog, kwam Arie Naaktgeboren. Er was een geit in de tuin en Arie moest die melken voor de kinderen van meneer Vreeken." Later ging Arie van der Sijde in de winkel werken. "In de zaak droeg je een blauwe stofjas, op de tuin een ketelpak."

Arie vertelt dat hij heel veel heeft gesjouwd met volle zakken op zijn rug, drie trappen op naar het pakhuis. Pas later kwam de elektrische takel, omdat Chris rugproblemen had.

Arie van der Sijde

(in dienst van 1938 tot 1969)

De oorlog

“De oorlog was geen gemakkelijke tijd. Op een dag werd mijn fiets gevorderd door de moffen en moest ik voortaan lopen. Ik ben een tijd ondergedoken geweest bij mijn latere vrouw thuis aan de St. Jorisweg. Lastig, want beneden was een slagerij en die man was NSB’er, en de buurvrouw hield het ook met Duitsers. Mijn vrouw was 15 en ik 17 toen we verkering kregen in 1942, we leerden elkaar kennen door heen en weer te lopen op de Bagijnhof. Na de oorlog zijn we getrouwd, in 1946.”

Ook na de oorlog was het niet altijd gemakkelijk. “Ik verdiende weinig en betaalde veel huur, maar we hadden wel een nieuw huis met een douche in de Juliana van Stolbergstraat, dat was heel bijzonder. We hebben het gefikst samen, zij kon goed met naald en draad en maakte en repareerde alles zelf, ze maakte bijvoorbeeld pyjama’s van een oud overhemd.” De vrouw van Arie, Dickie, vertelt: “We hebben ook nog samen schoongemaakt in het huis van meneer Kees en zijn vrouw, onze kinderen bleven dan alleen thuis en wij maakten de winkel en het kantoor schoon op zaterdag, om bij te verdienen.”

Arie weet nog goed hoe de zaak eruit zag: “Het eerste magazijn was de opslag, de lades waren in het tweede magazijn, dat was Chris zijn afdeling.” Hij herinnert zich de populaire Paperwhites en de hyacinten voor in glas, pot of tuin. “Alles verpakten we met de hand en schreven we met de hand. Ik heb ook veel turfmolm weggebracht. De grote pakken geperste turf zaagde ik door de helft en dan vervoerde ik ze op de transportfiets, ja deze pootjes zijn heel wat heen en weer gegaan. De fiets had een transportdrager, daarin vervoerde ik ook bakjes met Paperwhites die dan lostrilden en die je weer moest recht leggen bij de klant thuis.”

De sfeer in de winkel was goed. “Het leukste was dat we onder elkaar veel plezier en geintjes hadden, verder waren we serieuze jongelui. Meneer Kees was een heel rustige man. Maar hij was wel precies,

je moest nauwkeurig werken en hij controleerde of je de goede nummers erop gezet had.” Later werd ‘meneer Wim’ de baas. “Hij gaf nooit opdrachten. Ik deed de dingen uit mijn eigen, had geen commando’s nodig.”

Het pillenzaad

Pillenzaad zijn zaden die per stuk in een rond omhulsel, ‘pil’, zitten, zodat ze makkelijker te zaaien zijn. “Wij hadden geen apparaat voor de pillenzaaden, dat werd in Noord-Holland gedaan, het was niet fijn dat we daarvoor afhankelijk waren van het apparaat van een ander.” De zaden moesten wel eerst gewonnen worden. “Chris en ik deden het peenzaad, pluisjes eraf, en ook tomaten- en komkommerzaad. De vruchten van de komkommer en tomaat werden gefermenteerd in tonnen water, dat stonk enorm. Ik koop nog steeds geen komkommers vanwege die stank toen. We legden de geogste zaden op filterpapier te drogen op de verwarming.”

DuPont

Arie voelde dat het niet goed ging met de zaak, al werd er niet over gesproken. Daarom vertrok hij in 1969 om te gaan werken bij DuPont. Hij heeft er nog 20 jaar gewerkt: eerst in de tuin, daarna op kantoor.

“In de winkel had ik geleerd om dienstbaar, netjes te zijn voor klanten, de deur open te houden, voor ze te sjouwen. Ik vond het bij DuPont moeilijk om de leiding bij de voornaam te noemen, dat was ik niet gewend. Ik heb ruim 30 jaar bij Vreeken gewerkt, altijd met plezier. Ik heb nooit geklaagd en was nooit chagrijnig. Het was altijd goed in de winkel, we waren geen druktemakers, het was allemaal een beetje serieus. Ik ben wel dankbaar dat Dupont kwam, dat was goed voor de opbouw van mijn oude dag, daardoor kunnen we nu hier wonen.” ❀